

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เพศหญิง ร้อยละ 58.6 อายุระหว่าง 65-69 ปี ร้อยละ 31.0 รองลงมาอายุระหว่าง 60-64 ปี ร้อยละ 26.2 ส่วนน้อยอายุระหว่าง 75-79 ปี ร้อยละ 11.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ประถมศึกษา ร้อยละ 85.5 ส่วนน้อยไม่ได้เรียน ร้อยละ 14.5 สถานภาพสมรสส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสอยู่ ร้อยละ 54.5 มีรายได้ ร้อยละ 90.3 ที่มาของรายได้ได้จากดอกเบี้ย ร้อยละ 62.6 ส่วนน้อยมาจากบำนาญ ร้อยละ 1.5 จำนวนรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่น้อยกว่า 500 บาท ร้อยละ 35.1 รองลงมารายได้ต่อเดือน 501-1,000 บาท ร้อยละ 25.2 ส่วนน้อยมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 3,000 บาท ขึ้นไป ร้อยละ 1.5 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 145)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	60	41.4
หญิง	85	58.6
อายุ (ปี)		
60-64	38	26.2
65-69	45	31.0
70-74	27	18.6
75-79	16	11.0
80 ปีขึ้นไป	19	13.2
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	21	14.5
ประถมศึกษา	124	85.5
สถานภาพสมรส		
คู่	79	54.5
หม้าย หย่า แยก	66	45.5
รายได้		
ไม่มีรายได้	14	9.7
มีรายได้	131	90.3

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 145)	ร้อยละ
ที่มาของรายได้		
บำนาญ	2	1.5
ดอกเบี้ย	82	62.6
ประกอบอาชีพ	13	9.9
สมาชิกในครอบครัว	34	26.0
จำนวนรายได้ต่อเดือน (บาท)		
< 500	46	35.1
501-1,000	33	25.2
1,001-3,000	30	22.9
>3,000	2	1.5
ไม่ตอบ	20	15.3

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบุตร ร้อยละ 51.0 รองลงมาอาศัยอยู่กับหลาน ร้อยละ 38.6 ส่วนน้อยอยู่กับคู่สมรส ร้อยละ 1.4 ส่วนบุคคลที่ให้การดูแลสุขภาพ ส่วนใหญ่คือบุตร ร้อยละ 59.3 รองลงมาเป็นหลาน ร้อยละ 37.9 ส่วนน้อยเป็นคู่สมรส ร้อยละ 2.8
(ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย
และบุคคลที่ให้การดูแลสุขภาพ

ข้อมูล	จำนวน (N = 145)	ร้อยละ
บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย		
คู่สมรส	15	10.4
บุตร	74	51.0
หลาน	56	38.6
บุคคลที่ให้การดูแลสุขภาพ		
คู่สมรส	4	2.8
บุตร	86	59.3
หลาน	55	37.9

ส่วนที่ 2 ความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพจากครอบครัวโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 77.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านร่างกายจากครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 76.62 ทางด้านจิตสังคม คิดเป็นร้อยละ 78.65 ส่วนคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพจากครอบครัวโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 72.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 71.10 ทางด้านจิตสังคม คิดเป็นร้อยละ 73.28 (ตารางที่ 3,4)

ตารางที่ 3 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

ความคาดหวังในการดูแลสุขภาพ	พิสัย	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ
ทางด้านร่างกาย	20-60	45.97	5.44	76.62
ทางด้านจิตสังคม	20-60	47.19	6.30	78.65
รวม	40-120	93.20	10.02	77.67

ตารางที่ 4 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

ความพึงพอใจในการดูแลสุขภาพ	พิสัย	$\bar{X}$	SD	ร้อยละ
ทางด้านร่างกาย	20-60	42.66	5.58	71.10
ทางด้านจิตสังคม	20-60	46.97	6.66	73.28
รวม	40-120	86.67	10.96	72.39

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคาดหวังในการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกายผู้สูงอายุจากครอบครัวเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความคาดหวังที่จะได้รับการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกายจากครอบครัว ในระดับ "มาก" จำนวน 9 ข้อ ระดับ "ปานกลาง" จำนวน 7 ข้อ และระดับ

"น้อย" จำนวน 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังที่จะได้รับการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกายมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวจัดหาน้ำสะอาดให้ ($\bar{X} = 2.94$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวคอยดูแลเมื่อไม่สบาย, พาไปพบแพทย์เมื่อมีอาการผิดปกติที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ, ช่วยเหลือเมื่อต้องการ, จัดหาอาหารที่ชอบและถูกปากให้, จัดหายาไว้ใช้ในบ้านเมื่อจำเป็น, ช่วยเหลือให้ค่าใช้จ่าย และจัดห้องพักแยกเป็นสัดส่วน อาภาศฉาย เทเสดวก ($\bar{X} = 2.86, 2.74, 2.74, 2.73, 2.63, 2.59$ และ 2.45 ตามลำดับ) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือทำความสะอาดและฟันภายหลังรับประทานอาหาร, ช่วยเหลือเวลาเข้าห้องน้ำ, ห้องส้วม ช่วยเหลือทำความสะอาดร่างกาย และช่วยพุงจู่งเวลาลูกเดิน หรือเปลี่ยนอริยาบถ ($\bar{X} = 1.26, 1.39, 1.39, 1.48$ ตามลำดับ) (ตารางที่ 5)

ส่วนความเป็นจริงที่ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกายจากครอบครัวอยู่ในระดับ "มาก" จำนวน 4 ข้อ ระดับ "ปานกลาง" จำนวน 10 ข้อ ระดับ "น้อย" จำนวน 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกายมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวจัดหาน้ำสะอาดให้ ($\bar{X} = 2.88$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพจากครอบครัวมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวคอยดูแลเมื่อไม่สบาย, พาไปพบแพทย์เมื่อมีอาการผิดปกติที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ และช่วยเหลือเมื่อต้องการ ($\bar{X} = 2.81, 2.71$ และ 2.59 ตามลำดับ) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ สมาชิกในครอบครัวช่วยเหลือทำความสะอาดและฟันภายหลังรับประทานอาหาร, ช่วยเหลือเวลาเข้าห้องน้ำห้องส้วม, ช่วยเหลือทำความสะอาดร่างกาย และช่วยพุง จู่งเวลาลูกเดินหรือเปลี่ยนอริยาบถ ($\bar{X} = 1.14, 1.19, 1.19$ และ 1.28 ตามลำดับ) (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความคาดหวัง
ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านร่างกายจากครอบครัว จำนวน
เป็นรายชื่อ

การดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. จัดหาอาหารที่ชอบและถูกปากมาให้	2.73	0.57	มาก
2. จัดหาผลไม้ให้	2.35	0.67	ปานกลาง
3. จัดหาน้ำสะอาดให้ดื่ม	2.94	0.27	มาก
4. จัดหาเครื่องดื่มน้ำร่างกาย เช่น โยเกิร์ต นมโกล	2.34	0.77	ปานกลาง
5. ช่วยเหลือเวลาเข้าห้องน้ำ ห้องส้วม	1.39	0.71	น้อย
6. ช่วยเหลือทำความสะอาดร่างกาย	1.39	0.70	น้อย
7. จัดหาเสื้อผ้าให้เปลี่ยน	2.30	0.67	ปานกลาง
8. พาไปพบแพทย์ เมื่อมีอาการผิดปกติที่จะเป็น อันตรายต่อสุขภาพ	2.74	0.51	มาก
9. คอยดูแลเมื่อไม่สบาย	2.86	0.42	มาก
10. จัดหาที่พักผ่อนตอนกลางวัน	2.45	0.78	ปานกลาง
11. ช่วยพยุง จูง เวลาลุกเดินหรือเปลี่ยน อิริยาบถ	1.48	0.73	น้อย
12. พาเดินเล่นในช่วงเช้าหรือช่วงเย็น	2.03	0.87	ปานกลาง
13. จัดห้องพักแยกเป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเทสะดวก	2.45	0.70	มาก
14. จัดหาอาสาสมัครไว้ใช้ในบ้านเมื่อจำเป็น	2.63	0.61	มาก
15. ช่วยเหลือให้ค่าจ้าง	2.59	0.61	มาก
16. ช่วยเหลือเมื่อต้องการ	2.74	0.51	มาก
17. พาไปตรวจสุขภาพประจำปี	2.46	0.70	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความคาดหวัง
ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านร่างกายจากครอบครัว จำนวน
เป็นรายชื่อ (ต่อ)

การดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย	$\bar{X}$	SD	ระดับ
18. ไม่มารบกวนเวลาพักผ่อน	2.36	0.72	ปานกลาง
19. จัดหาสิ่งที่ต้องการให้	2.56	0.65	มาก
20. ช่วยเหลือทำความสะอาดปากและฟัน ภายหลังรับประทานอาหาร	1.26	0.63	น้อย

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความเป็นจริง
ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านร่างกายจากครอบครัว จำนวนเป็น
รายชื่อ

การดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. จัดหาอาหารที่ชอบและถูกปากมาให้	2.43	0.69	ปานกลาง
2. จัดหาผลไม้ให้	2.32	0.66	ปานกลาง
3. จัดหาน้ำสะอาดให้ดื่ม	2.88	0.39	มาก
4. จัดหาเครื่องดื่บบำรุงร่างกาย เช่น โอวัลติน ไมโล	2.19	0.81	ปานกลาง
5. ช่วยเหลือเวลาเข้าห้องน้ำ ห้องส้วม	1.19	0.50	น้อย

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความเป็นจริง
ในการดูแลสุขภาพทางผู้สูงอายุด้านร่างกายจากครอบครัว จำแนกเป็น
รายชื่อ (ต่อ)

การดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย	$\bar{X}$	SD	ระดับ
6. ช่วยเหลือทำความสะอาดร่างกาย	1.19	0.52	น้อย
7. จัดหาเสื้อผ้าให้เปลี่ยน	2.27	0.71	ปานกลาง
8. พาไปพบแพทย์เมื่อมีอาการผิดปกติที่จะเป็น อันตรายต่อสุขภาพ	2.71	0.54	มาก
9. คอยดูแลเมื่อไม่สบาย	2.81	0.49	มาก
10. จัดให้อนุพักในตอนกลางวัน	2.36	0.73	ปานกลาง
11. ช่วยพยุง ชู งู เวลาลุกเดินหรือเปลี่ยน อิริยาบถ	1.28	0.61	น้อย
12. พาเดินเล่นในช่วงเช้าหรือช่วงเย็น	1.94	0.88	ปานกลาง
13. จัดห้องพักแยกเป็นสัดส่วน อากาศถ่ายเท สะดวก	2.34	0.77	ปานกลาง
14. จัดหายาสามัญไว้ใช้ในบ้านเมื่อจำเป็น	1.92	0.84	ปานกลาง
15. ช่วยเหลือให้คำชี้แจง	2.49	0.67	ปานกลาง
16. ช่วยเหลือเมื่อต้องการ	2.59	0.63	มาก
17. พาไปตรวจสุขภาพประจำปี	2.17	0.76	ปานกลาง
18. ไม่มารบกวนเวลาพักผ่อน	2.04	0.62	ปานกลาง
19. จัดหาสิ่งที่ต้องการให้	2.48	0.61	ปานกลาง
20. ช่วยเหลือทำความสะอาดปากและฟัน ภายหลังรับประทานอาหาร	1.14	0.46	น้อย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคมผู้สูงอายุจากครอบครัวเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคมอยู่ในระดับ "มาก" จำนวน 7 ข้อ ระดับ "ปานกลาง" จำนวน 13 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวเห็นว่ายังมีคุณค่าและมีประโยชน์ สำหรับครอบครัว ($X = 2.92$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวแสดงความรักและห่วงใย, ให้ความเคารพ ยกย่อง เชื้อพั่ง, แสดงความพอใจเมื่ออยู่ใกล้ชิด, พูดคุยได้ถามทุกข์สุข, สนใจ ตั้งใจฟังเวลาพูด และได้รับความไว้วางใจ บริกรหาหรือเรื่องต่างๆจากสมาชิกในครอบครัว ($X = 2.87, 2.77, 2.73, 2.72, 2.63$ และ 2.57 ตามลำดับ) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังน้อยที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวหาหนังสือธรรมะให้อ่านหรืออ่านให้ฟัง ($X = 1.77$) (ตารางที่ 7)

ส่วนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคมผู้สูงอายุจากครอบครัว อยู่ในระดับ "มาก" ระดับ "ปานกลาง" จำนวน 15 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคมผู้สูงอายุจากครอบครัวมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวแสดงความรักและห่วงใย ($X = 2.82$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคมจากครอบครัวมากที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวเห็นว่ายังมีคุณค่าและมีประโยชน์สำหรับครอบครัว, ให้ความเคารพ ยกย่อง เชื้อพั่ง, แสดงความพอใจเมื่ออยู่ใกล้ชิด, พูดคุยได้ถามทุกข์สุข ($X = 2.78, 2.68, 2.63$ และ 2.54 ตามลำดับ) นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคมผู้สูงอายุจากครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นจริงน้อยที่สุด ได้แก่ สมาชิกในครอบครัวหาหนังสือธรรมะให้อ่านหรืออ่านให้ฟัง ($X = 1.70$) (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความคาดหวัง
ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านจิตสังคมจากครอบครัว จำแนกเป็น
รายชื่อ

การดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. พูดคุยได้ถามทุกข์สุข	2.72	0.52	มาก
2. แสดงความพอใจเมื่ออยู่ใกล้ชิด	2.73	0.50	มาก
3. ให้อุทรทัศน์ ฟังวิทยุ	2.09	0.71	ปานกลาง
4. สนใจ ตั้งใจฟังเวลาพูด	2.63	0.61	มาก
5. จัดหาทำงานอดิเรกจะได้ไม่เหงา เช่น เลี้ยงสัตว์ ปลุกต้นไม้	2.04	0.90	ปานกลาง
6. ได้รับความไว้วางใจปรึกษาหารือ เรื่องราวต่างๆในครอบครัว	2.57	0.65	มาก
7. พาไปพักผ่อนหย่อนใจสมควรแก่อายุ	2.08	0.75	ปานกลาง
8. พาไปเยี่ยมญาติพี่น้องและเพื่อนๆ	2.17	0.70	ปานกลาง
9. ให้ความเคารพยกย่องและเชื่อฟัง	2.77	0.55	มาก
10. แสดงความรักและห่วงใย	2.87	0.38	มาก
11. พาไปวัดฟังเทศน์เมื่อมีโอกาส	2.23	0.79	ปานกลาง
12. จัดเตรียมของทานุญสวด تراให้	2.49	0.70	ปานกลาง
13. หาหนังสือธรรมะให้อ่านหรืออ่านให้ฟัง	1.77	0.86	ปานกลาง
14. พาไปร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกครอบครัว	1.88	0.74	ปานกลาง
15. ไว้วางใจให้เลี้ยงดูหลาน	2.20	0.76	ปานกลาง
16. รับฟังระบายอารมณ์เมื่อเกิดอารมณ์เสีย	2.42	0.70	ปานกลาง
17. ชื่นชมและให้กำลังใจเมื่อทำในสิ่ง ที่ถูกต้อง เหมาะสม	2.40	0.68	ปานกลาง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความคาดหวัง
ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านจิตสังคมจากครอบครัว จำนวนเป็น
รายชื่อ (ต่อ)

การดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
18. ให้อายุเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆทั้ง ภายในและภายนอกครอบครัว	2.26	0.75	ปานกลาง
19. บ่อยๆให้อยู่ตามลำพัง	1.90	0.66	ปานกลาง
20. เห็นว่ายังมีคุณค่าและมีประโยชน์สำหรับ ครอบครัว	2.92	0.36	มาก

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความเป็นจริง
ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านจิตสังคมจากครอบครัว จำนวน
เป็นรายชื่อ

การดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. พูดคุยได้ตามทุกข้อ	2.54	0.63	มาก
2. แสดงความพอใจเมื่ออยู่ใกล้ชิด	2.63	0.60	มาก
3. ให้อุทิศตน พังวิทย์	2.02	0.69	ปานกลาง
4. สนใจ ตั้งใจฟังเวลาพูด	2.47	0.66	ปานกลาง
5. จัดให้ทำงานอดิเรกจะได้ไม่เหงา เช่น เลี้ยงสัตว์ บลูก้านไม้	1.94	0.86	ปานกลาง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความเป็นจริง
ในการดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคมของผู้สูงอายุจากครอบครัว จำแนก
เป็นรายชื่อ (ต่อ)

การดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
6. ได้รับความไว้วางใจ ปรัชญาหรือ เรื่องราวต่างๆในครอบครัว	2.38	0.67	ปานกลาง
7. พาไปพักผ่อนหย่อนใจสมควรแก่อายุ	1.84	0.69	ปานกลาง
6. ได้รับความไว้วางใจ ปรัชญาหรือ เรื่องราวต่างๆในครอบครัว	2.38	0.67	ปานกลาง
7. พาไปพักผ่อนหย่อนใจสมควรแก่อายุ	1.84	0.69	ปานกลาง
8. พาไปเยี่ยมญาติพี่น้องและ เพื่อนๆ	1.91	0.68	ปานกลาง
9. ให้ความเคารพยกย่องและ เชื่อฟัง	2.68	0.62	มาก
10. แสดงความรักและห่วงใย	2.82	0.44	มาก
11. พาไปวัดฟัง เทศน์ เมื่อมีโอกาส	2.03	0.78	ปานกลาง
12. จัดเตรียมของทานุญใส่บาตรให้	2.30	0.79	ปานกลาง
13. หาหนังสือธรรมะให้อ่านหรืออ่านให้ฟัง	1.70	0.82	ปานกลาง
14. พาไปร่วมกิจกรรมสังคมภายนอกครอบครัว	1.74	0.72	ปานกลาง
15. ไว้วางใจให้เลี้ยงดูหลาน	1.97	0.74	ปานกลาง
16. รับฟังระบายอารมณ์เมื่อเกิดอารมณ์เสีย	2.02	0.63	ปานกลาง
17. ชื่นชมและให้กำลังใจ เมื่อทำสิ่ง ที่ถูกต้อง เหมาะสม	2.21	0.68	ปานกลาง
18. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆทั้ง ภายในและภายนอกครอบครัว	2.21	0.67	ปานกลาง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทางด้านจิตสังคมจากครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ (ต่อ)

การดูแลสุขภาพทางด้านจิตสังคม	$\bar{X}$	SD	ระดับ
19. บ่อยๆให้อยู่ตามลำพัง	1.75	0.66	ปานกลาง
20. เห็นว่ายังมีคุณค่าและมีประโยชน์สำหรับครอบครัว	2.78	0.58	มาก

ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุโดยรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (mean diff = 6.351, $p < 0.05$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัวทั้งทางด้านร่างกายและทางด้านจิตสังคมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความเป็นจริงกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (mean diff = 4.914, $p < .05$ และ mean diff = 3.221, $p < .05$ ตามลำดับ) (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและความเป็นจริงใน
การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว

ความคาดหวังและความเป็นจริง ในการดูแลสุขภาพจากครอบครัว	Mean Dif	t	p-value
ด้านร่างกาย	4.914	8.11	0.000
ด้านจิตสังคม	3.221	7.18	0.000
รวม	6.531	8.76	0.000

4.2 อภิปรายผล

4.2.1 จากผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัวทางด้านร่างกาย ด้านจิตสังคมและโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 76.22, 78.65 และ 77.69 ตามลำดับ แสดงว่า ผู้สูงอายุมีความคาดหวังในการดูแลสุขภาพจากครอบครัวทั้งทาง ด้านร่างกาย ด้านจิตสังคมและโดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุตอนต้น (ร้อยละ 75.8) ซึ่งยังสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้เอง (ราตรี โอบาส, 2538 : Yurick, 1989) นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะ บกดี ไม่เจ็บป่วย แม้ว่าจะต่างกันในร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อม แต่ก็ยังไม่เป็น ปัญหาในการดำเนินชีวิต จึงยังสามารถช่วยเหลือตนเองและสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่ในชนบท ส่วนใหญ่จะปฏิบัติกิจวัตรประจำวันทุกอย่างเองเป็นประจำ ไม่อยากกรบนบุตรหลานเพราะจะรู้สึกว่าจะทำให้บุตรหลานลำบาก จึงไม่อยากเรียกร้องความช่วยเหลือจากบุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัวคนอื่นมากนัก จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความคาดหวังที่จะได้รับการดูแลสุขภาพจากครอบครัวในระดับที่ไม่สูงนัก ส่วนความเป็นจริงที่ผู้สูงอายุได้รับการดูแลสุขภาพทางด้านร่างกาย ด้านจิตสังคมและโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 71.10, 73.28 และ

72.39 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่สูงนักเช่นกัน อธิบายได้ว่า เมื่อบุตรหลานและสมาชิกในครอบครัวเห็นผู้สูงอายุดูแลตนเองและสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ดี จึงทำให้บุตรหลานและสมาชิกในครอบครัวสบายใจว่า ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเองได้ ไม่จำเป็นต้องให้การตอบสนองและดูแลสุขภาพมากนัก จะช่วยเหลือในกรณีที่ไม่สามารถทำได้เท่านั้น จึงทำให้ความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัวอยู่ในระดับที่ไม่สูงนักเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ กรรณิการ์ พงษ์สนธิ และคณะ (2538) ศึกษาการดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่มีความดันโลหิตสูงในโรงพยาบาลมหาราช จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้ดีทุกด้าน

4.2.2 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังกับความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัว พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นจริงในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{mean diff} = 6.531, p < .05$) สอดคล้องกับการศึกษาของ Lee และ Netzer and Coward (1994) ที่ศึกษาความคาดหวังและการดูแลที่ผู้สูงอายุได้รับจริงจากบุตร พบว่า ความคาดหวังของผู้สูงอายุและความเป็นจริงที่ได้รับการดูแลจากบุตรไม่มีความสัมพันธ์กันไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเกริกศักดิ์ บุญยานุพงศ์ และคณะ (2533) ศึกษาเรื่องชีวิตคนชราในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้สูงอายุทั้งในเขตเมืองและในชนบทยังมีความรู้สึกที่บุตรหลานในครอบครัวให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวิภาดา วัฒนนามกุล (2539) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและการรับรู้เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวของผู้สูงอายุและผู้ดูแลในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ความคาดหวังของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ เกี่ยวกับการดูแลในครอบครัวของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.97, p < .01$) อธิบายได้ว่า ครอบครัวไทย แม้ว่าในชนบทครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกในครอบครัวหลายคน แต่ในปัจจุบัน เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ค่าครองชีพสูง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ช่วยกันทำงานเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวให้พอ เวลาส่วนใหญ่จะทำงาน เวลาที่จะอยู่กับครอบครัวก็น้อยลง ทำให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุน้อยลงไปด้วย และครอบครัวส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะเหลือเพียงผู้สูงอายุอยู่ที่บ้านตามลำพัง หรือบางครอบครัวอยู่กับหลานที่ยังเล็ก ทำให้ไม่มีใครคอยดูแล ทั้งๆที่ครอบครัวเป็นผู้ที่ควรมีบทบาทสำคัญใกล้ชิดที่จะ

ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ (ไสว พรหมณี, 2538) และแม้ว่าผู้สูงอายุจะยังคงปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ แต่ก็ยังอยากให้นุตรหลานและสมาชิกในครอบครัวคอยดูแลช่วยเหลือ เพราะการที่มีผู้คอยดูแลช่วยเหลือเป็นการแสดงว่า ตัวผู้สูงอายุเองยังเป็นคนสำคัญของครอบครัว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความคาดหวังที่จะได้รับการดูแลสุขมาพจากครอบครัว แต่เมื่อครอบครัวไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้หรือตอบสนองได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่ง Ferguson (1976) กล่าวไว้ว่า ความคาดหวังของคนโดยทั่วไปจะประสบความสำเร็จได้เพียงร้อยละ 50 เท่านั้น จึงทำให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความคาดหวังในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจากครอบครัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนความเป็นจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ